

Sêndo na Bê-Afrîka II

ICC-01/14-01/21

Finimä : Längö 26 tí nze tí
nyenye tí ngú 2021

Lê-ngbanga tí kôzo lüttingö na gbe lê ngbanga tí Mahamat Said Abdel Kani na CPI Längö 28 tí nze tí nyenye tí 2021

ZOWA SI AYEKE MAHAMAT SAID ABDEL KANI TĒNĒ TÍ NYE SĪ ABI NA LI TÍ LO ?

M. Mahamat Said Abdel Kani ahînga lo ngâ na irî tí « Mahamat Said Abdel Kain » ngâ « Mahamat Saïd Abdelkani » (« M. Said ») ayeke wa-Bê-Afrîka, adü lo na längö 25 tí nze tí folondigi tí ngú 1970 na Bria. Abâa atene lo yeke lânî turûgu tí kötâ kâmba na yâ tí Séléka. Apûsu wa-gbe-gi-bê ní na CPI na pêko tí mbênî mbětî tí tiängö-zo tí gbe-lingö sô amû na längö 7 tí nze tí nyenye 2019.

Abi na li tí pakara Said âtenê tí gino tí birä, gino tí hâlê-zo sô ayeke fa ní na gbenî sô abâa atene asâra na Bangui na Kôdörö Sêse tí Bê-Afrîka na ngú 2013 :

- gino tí hâlê-zo (kängängö zo wala mbênî légè tí kängängö légè na zo tí gue ngâ tí gâ, nönöngö-zo, köndöngö-zo, sârängö sî zo agirisa na ngangü ngâ na sârängö taâ sïönî yê na terê tí zo), ngâ
- gino tí birä (nönöngö-zo ngâ sârängö sänä na zo).

Abâa atene Pakara Said asâra âgino sô, lo na gbüngbüngö na âmbênî âzo wala na légè tí âmbênî âzo, wala lo mü yângâ, lo wa sârängö âgino sô, wala lo mü mabôko, lo zîa terê tí lo na yâ ní wala na légè tí sârängö yê kûê tí sârängö gino.

Na tângo tí müngö mbětî tí tiängö-zo, ngëngëlê zûzi tí Kubû tí kôzo-kua II Rosario Salvatore Aitala, abâa atene âyênî ane alîngbi tí tene zo amâ na bê sô birä sô ayeke tí pöpö kôdörö pépe ayeke bâa lânî gîgî na ndö Sêse tí Bê-Afrîka tí löndö ndurü na nze tí mbângö tí ngú 2013 tí sî na ndurü na nze tí nyenye tí ngú 2014 na pöpö tí âSeleka (mbênî bungbî sô na yâ ní mîngî ayeke âmîsilimi sô ke gbîä tí kôdörö François Bozizé) ngâ na âanti-Balaka (bungbî sô ake tí lo Seleka sî ague na pêko tí gbîä François Bozizé). Na ndönî, ngëngëlê zûzi abâa atene âyênî ane alîngbi tí tene zo amâ na bê sô, tí löndö na nze tí mbângö tí ngú tí 2013 tí sî ndurü na nze tí nyenye tí ngú 2014 mbênî kötâ töngö lito atí na ndö tí âsiwîli ngâ na âzo na âmârä sô amû âla töngana âzo sô ayê mîngî wala amû mabôko na ngbîna govoroma tí François Bozizé, ngâ na pêko ní âanti-Balaka.

NYE ASĪ NA PĒKO TĪ SĪNGÖ TĪ PAKARA SAID NA VAKA-DA-NGBANGA TĪ CPI ?

Na pêko tí gbüngö mbênî wagbegibê, Da-ngbanga ayeke kpêngba lê sî wagbegibê awara mbênî ôko tí mbětî tí tiängö-zo na yângâ tí kôdörö sô lo yeke mä yânî sî lo yeke tene ngâ nzönî. Na pekô tí gängö na lo ngâ na sîngö tí lo na vaka-Dagbanga tí CPI, Kubû tí kôzo-kua ayeke lekere mbênî lê-ngbanga tí kôzo lüttingö na gbe lê-ngbanga.

LÊ-NGBANGA TĪ KÔZO LÜTĪNGÖ NA GBE LÊ-NGBANGA AYEKE NYE ?

Lê-ngbanga tí kôzo lüttingö na gbe lê-ngbanga na dawâa tí Kubû tí kôzo-kua alîngbi tí dutî hîo na pekô tí sîngö tí wagbegibê na La Haye. lê-ngbanga tí kôzo lüttingö na gbe lê-ngbanga tí Pakara Said ayeke dutî na längö 28 tí nze tí nyenye tí ngú 2021 na gbêlê tí ngëngëlê zûzi tí Kubû tí kôzo-kua II Rosario Salvatore Aitala. Na tângo tí lê-ngbanga tí kôzo lüttingö na gbe lê-ngbanga, ngëngëlê zûzi ayeke bâa sêzo tí wagbegibê ngâ lo yeke hûnda yângâ tí kôdörö sô zo ní ayê tí tene wala tí mä na fängö-ngbanga. Ayeke fa na wagbegibê âgbâlö sô abi na li tí lo. Wa-Fängö-Ngbanga ayeke fa ngâ längö tí lê-ngbanga tí künisängö gbâlö. wagbegibê ayake na ângura sô ayeke na yâ tí Mberegü tí Roma ; ngâ na ngura tí wara tângo na âgbâkûrû kûê sô ayeke mü légè na lo tí lekere gbüngö-kokö tí lo, ngura tí wara wa-kokö sêngé-sêngé töngana mosoro atîa lo tí fûta wa-kokö ní.

NYE SĪ AYEKE DA NA PEKŌ TĪ LÊ-NGBANGA TĪ KÔZO LÜTĪNGÖ NA GBE LÊ-NGBANGA?

Na pekô tí Lê-ngbanga tí kôzo lüttingö na gbe lê-ngbanga, Kubû tí kôzo-kua ayeke tö ndâ tí kua tí Lê-ngbanga tí künisängö gbâlö. Ndâ tí Lê-ngbanga tí künisängö gbâlö ayeke gi tí inga wala zo alîngbi tí mä na bê sô lo wagbegibê sô asâra âgino sô kûê abi na li tí lo. Ayeke gî töngana Kubû tí kôzo-kua adê kunipa tí künisängö gbâlö sî fadê lo yeke tokua ngbanga ní na gbêlê tí Kubû tí kôzo mbätä sô kua tí lo ayeke tí lekere kötâ Fängö ngbanga ní biakü. .

Kua sô alîngbi tí mü gbâ tí nze, töngana âyê ní ayeke mîngî ngâ sî töngana âmbênî âkpälê akânga légè. Na pekô tí Lê-ngbanga tí kôzo lüttingö na gbe lê-ngbanga Ndokua tí Procureur ayeke tö ndâ tí vûnga âlê-yê fa ndâ. Na kâpâ ní sô, Ndokua tí Procureur, adu ânde tí vûnga na âwa-kokö âlê yê fa ndâ sô lo wara na tângo sô lo yeke bembendo ngâ sî lo yê fa na Lê-ngbanga tí künisängö gbâlö. Na yâ tí Mberegü tí Roma, Ndokua tí Procureur alîngbi tí vûnga ngâ âlê yê fa ndâ sô yeke na ní wala sô ayeke na gbe tí lê tí lo sô alîngbi tí zî

tene kûê wala tí yâpu âgbâlô na li tí wagbegibê. Na tângo tí Lê-ngbanga tí künîsängö gbâlô, sô ayeke fängö ngbanga pèpe atâa kêtê fängä ngbanga pèpe- Procureur adu ânde tí sîgî na âlê yê fa ndâ kûê tí pûsu tènê nî na ngbanga. Awa-kokö tí wagbegibê alîngbi tí ke âgbâlô ngâ na âlê-yê fa ndâ tí Procureur sî âla lîngbi ngâ tí fa âlê-yê fa ndâ tí âla.

ANGURA TÍ WAGBEGIBÊ AYEKE SO WA ?

Na gbelê tí CPI, wagbegibê ayeke na sêkondö. Lo yeke na yâ tí da tí Lê-ngbanga na tângo tí ngbanga, gî tòngana âzuzi amû yângâ pèpe sî ngâ lo yeke na ngura tí tene âyê kûê adutî polêlê, na lègê nî, na boro ngbanga. Ndâ nî laâ asû âmbênî ângura na yâ tí âmbëtî ngbanga tí CPI. Âmbênî âkötä gerê nî ayeke tòngasô :

- Tî dutî na wa-kokö sô lo âmvenî lo soro, tí fa tí lo âyê fa ndâ nî, tí îri âwakambisa tí bê tí lo ngâ tí sâra tènê na yângâ tí kôdörö lo yeke mä ngâ lo yeke tene nzônî ;
- Tî wara sango na ndö tí âgbâlô sô abi na li tí lo na yâ tí yângâ tí kôdörö lo yeke mä ngâ lo yeke tene nzônî ;
- Tî wara tângo ngâ na lègê kûê tí lekere kokö tí lo ngâ tí pîka pätärä yamba na gbelîngö na wa-kokö tí lo ;
- Tî wara fängö ngbanga hîo na küngö ngbä pèpe ;
- Tî tene agbû lo na ngangü tí kambisa tí sionî na terê lo amvenî pèpe wala tí yê da na ngangü tí yo tene pèpe, ngâ tí ket î sâra tene sî këngö sô abi amû lègê tí bî tene na li tí lo pèpe wala tí buba sêkondö tí lo pèpe ;
- Tî wara ngangü tí tene Procureur amû na âwa-kokö tí lo âlê yê fa ndâ sô lo Procureur lo yeke na nî sô alîngbi tí zî tene kûê wala tí yâpu âgbâlô.

TÖNGANA NYE SÏ AYEKE BATA AZO NA VAKA-DA-KANGA TI CPI ?

Vaka-Da-Kânga tí CPI ayeke na yâ tí mbênî da-kânga na kêtê kôdörö sô ayeke ndurü na La Haye na Pays- Bas. Ayeke tí bata nzônî na sêsîrîrî ngâ na yâ tí ândiä tí bätängö âzo tí kânga sô kûê ayeke na gbe lê tí CPI.

Vaka-Da-Gbanga tí CPI ayeke nzônî alîngbi tí bata âzo sô ayeke kü fängö ngbanga, da-kanga sô asâra nî alîngbi na âlègê nzonî tí âkötä ndiä tí ngura tí zo, na taâ pande, â ndiä tí Bêndo tí Gîgî. Bëmbëngö ndo tí tí mbênî wa-bâsînga so ayeke yamba ayeke da lâkûê tí bi lê na ndö tí düfîngö tí âwa-kânga. Awa-kânga ayeke na sêkondö ngbi tòngana adê ngbanga tí kângo na ndo tí âla. Tòngana adê ngbanga tí kânga na ndö tí âla na pekô tí âgino sô ayeke na gbe tí ngangü tí CPI, âla yeke sâra kânga tí âla na Vaka-Da-Kânga tí CPI pèpe, tènê tí sô Vaka-Da-Kânga alekere nî ndâli tí âzo sô adê ngbanga tí kânga na ndö tí âla pèpe. Na fadê ayeke tokua âzo tí kânga sô na yâ tí mbênî da tí kânga ndê sô ayeke na Pays-Bas pèpe na pekô tí mângö terê na pöpö tí CPI na kôdörö sô ayê da sô.

A ZUZI WA SÏ AYEKE FA GBANGA NA YA TI LÖKPÄLË SO ?

Ayeke wara na yâ tí Kubû tí kôzo-kua II Antoine Kesia-Mbe Mindua, zûzi-mokonzi, zûzi Tomoko Akane ngâ na zûzi Rosario Salvatore Aitala. Amû zûzi Rosario Salvatore Aitala tòngana ngëngëlê zûzi na yâ tí lökpälê sô tí sâra kua kûê tí Kubû tí kôzo-kua II. âWafängö-ngbanga tí CPI ayeke âmbênî âzo tí nzônî, sô ahînga âla tènê tí nzônî sârängö yê tí âla. Âla hînga yê mîngî na ndo kua tí fängö ngbanga. Bâda tí âLetâa wamberegü sî ayeke soro âWafängö-ngbanga tènê tí so âla hînga yê mîngî na ndö tí ngura ngâ na ndiä tí nene tí zö.